

Spis treści

I. Zagadnienia metodologiczno-teoretyczne	8
I.1. Cel pracy i metodologia badań	8
I.2. Opis i charakterystyka <i>Księgi wójtowskiej</i> na tle innych dokumentów archiwalnych Opola	11
I.3. Stan badań nad zabytkiem	14
I.4. Powstawanie i funkcjonowanie wspólnot językowych. Refleksje nad zachowaniami i potrzebami językowymi	15
I.4.1. Wspólnoty komunikatywne	17
I.4.2. Potrzeby komunikatywne	19
I.4.3. Zachowania językowe	20
II. Obraz miejskiej wspólnoty Opola na przełomie XVII i XVIII wieku	24
II.1. Uwagi wprowadzające	24
II.2. Rys historyczny Śląska Opolskiego od czasów najdawniejszych do połowy XVIII wieku	24
II.3. Opole jako organizm miejski	27
II.4. Charakterystyka miejskiej wspólnoty Opola	31
II.4.1. Stosunki etniczne Opola w świetle nazewnictwa osobowego <i>Księgi</i>	31
II.4.2. Kwestia wyboru języka protokołu i rozprawy	56
II.4.3. Struktura społeczna Opola w świetle <i>Księgi</i>	72
II.4.3.1. Urzędy i funkcje społeczne	72
II.4.3.2. Rzemieślnicy	75
II.4.3.3. Inne zawody	79
II.5. Nazewnictwo miejscowe w <i>Księdze wójtowskiej</i> i jego funkcje	83
II.6. Uwagi końcowe	95
III. Protokół sądowy jako wzór językowego zachowania w sytuacji zdeterminowanej prawnie	97
III.1. Uwagi wprowadzające	97
III.2. Właściwości sytuacji komunikacyjnej	101
III.3. Protokół sądowy jako złożony wzór językowego zachowania	104
III.3.1. Elementy składowe struktury protokołu sądowego	110
III.3.1.1. Składniki obligatoryjne	112
III.3.1.1.a) Wskazanie instancji sądowej i miejsca	112
III.3.1.1.b) Określenie czasu	115

III.3.1.1.c) Strony procesowe i przedmiot oskarżenia	117
III.3.1.1.d) Zakończenie rozprawy sądowej	129
III.3.1.2. Składniki fakultatywne	136
III.3.1.2.a) Relacja o zdarzeniu	137
III.3.1.2.b) Esencja toku sprawy	140
III.3.1.2.c) Formuła wprowadzająca wyrok	141
III.3.1.2.d) Wskazanie nadawcy orzeczenia sądowego	142
III.3.1.2.e) Uzasadnienie wyroku	143
III.3.1.2.f) Sądowa rekapitulacja zeznań	144
III.3.1.2.g) Formuła okoliczności łagodzących	145
III.3.1.2.h) Formuła nagany	146
III.3.1.2.i) Formuła sankcji	147
III.3.1.2.j) Formuła odwołania	147
III.3.2. Wzorzec protokołu sądowego i jego warianty realizacyjne	148
III.3.2.1. Rekonstrukcja wzorca protokołu sądowego	152
III.3.2.2. Model podstawowy	155
III.3.2.3. Typowe warianty realizacyjne wzorca protokołu	156
III.3.2.4. Realizacje ułomne schematu podstawowego	160
III.4. Protokoły sądowe jako przykład stylu urzędowego	161
III.4.1. Wyznaczniki stylu urzędowego	161
III.4.2. Charakterystyczne zjawiska składniowe	166
III.4.3. Słownictwo prawno-administracyjne	174
III.5. Uwagi końcowe	219
IV. Charakterystyka językowa miejskiej wspólnoty Opola	221
IV.1. Uwagi wprowadzające	221
IV.2. Charakterystyka graficzna rękopisu	222
IV.2.1. Samogłoski pochylone	223
IV.2.2. Samogłoski <i>i</i> , <i>y</i>	224
IV.2.3. Samogłoski nosowe	224
IV.2.4. Samogłoska <i>u</i>	225
IV.2.5. Spółgłoski szeregu <i>S</i> - <i>Š</i> - <i>Ś</i>	225
IV.2.6. Spółgłoska <i>j</i>	229
IV.2.7. Varia	230
IV.2.8. Wielkie i małe litery	232
IV.2.9. Pisownia łączna i rozłączna	233
IV.2.10. Skróty	235
IV.3. Fonetyka	235
IV.3.1. Międzywyrazowa fonetyka udźwięczniająca	236
IV.3.2. Samogłoski ścieśnione	236

IV.3.3. Samogłoski nosowe.....	237
IV.3.4. Oboczności 'e//'o, 'e//'a.....	242
IV.3.5. Mazurzenie.....	242
IV.3.6. Archaizm śląski.....	243
IV.3.7. Wpływ półotwartych na poprzedzającą samogłoskę.....	243
IV.3.8. Rozwój grup *sr̥, *zr̥.....	244
IV.3.9. Frykatywne ř.....	245
IV.3.10. Antycypacja miękkości.....	245
IV.3.11. Varia.....	245
IV.4. Fleksja.....	246
IV.4.1. Fleksja imienna.....	246
IV.4.1.1. Fleksja rzeczowników.....	246
IV.4.1.2. Fleksja przymiotników.....	250
IV.4.1.3. Fleksja zaimków.....	251
IV.4.1.4. Fleksja liczebników.....	252
IV.4.2. Fleksja werbalna.....	253
IV.5. Charakterystyka leksykalna <i>Księgi wójtowskiej</i>	255
IV.5.1. Słownik.....	255
IV.5.2. Wpływy obce.....	267
IV.5.2.1. Latynizmy.....	268
IV.5.2.2. Bohemizmy.....	269
IV.5.2.3. Germanizmy.....	269
IV.5.3. Niektóre zjawiska słowotwórcze.....	270
IV.6. Uwagi końcowe.....	271

V. Obraz życia codziennego Opolu na przełomie XVII i XVIII wieku

w świetle <i>Księgi wójtowskiej</i>	273
V.1. Uwagi wprowadzające.....	273
V.2. Topografia miasta w świetle <i>Księgi</i>	273
V.3. Handel i rzemiosło jako podstawowe dziedziny aktywności mieszczan.....	276
V.3.1. Miary i wagi.....	280
V.3.2. Nazewnictwo pieniędzy.....	282
V.3.3. Podstawowe pojęcia z zakresu handlu i rzemiosła.....	285
V.4. Obraz świadomości prawnej członków miejskiej wspólnoty w świetle <i>Księgi</i>	289
V.4.1. Podstawa prawna i sposób funkcjonowania sądu wójtowskiego w Opolu.....	290
V.4.2. Sprawy kryminalne.....	294
V.4.2.1. Naruszenie mienia prywatnego.....	294
V.4.2.2. Sprawy o pobicie.....	295

V.4.3. Sprawy cywilne.....	296
V.4.3.1. Zakłócanie porządku publicznego.....	296
V.4.3.2. Wykroczenia na tle moralnym.....	297
V.4.3.3. Sprawy o długi.....	298
V.4.3.4. Sprawy o zniesławienie.....	300
V.4.4. Inne regulacje sądu.....	311
V.4.5. Rodzaje kar i opłat sądowych.....	312
V.5. Uwagi końcowe.....	314
VI. Zakończenie	316
Literatura	321